БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

НА ВНИМАНИЕТО НА: **Изх. №: 011 / 31.03.2026 г.**

Г-Н ПЛАМЕН МЛАДЕНОВСКИ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

ОТНОСНО: Становище на Българска ветроенергийна асоциация (БГВЕА) относно Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи

УВАЖАЕМИ Г-Н МЛАДЕНОВСКИ,

Българска ветроенергийна асоциация (БГВЕА) е представителна организация за сектор вятърна енергия в страната, която обединява мнозинството от фирмите, активни в сектора, в това число и инвеститори в проекти за производство на електроенергия от вятър. Членовете на БГВЕА формират съществен дял от общата инсталирана мощност на вятърна енергия в България. Основните насоки, в които работи активно асоциацията, са развитие на законодателната и регулаторната рамка с цел създаване на благоприятна бизнес и инвестиционна среда.

БГВЕА се запозна с текста на Проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 28.03.2024 г. и изразява принципна подкрепа за усилията на Комисията за усъвършенстване на режима на присъединяване, включително въвеждането на облекчени процедури за несамостоятелни съоръжения за съхранение и регламентирането на съвместното ползване на преносната способност в съответствие със съществуващата европейска и национална законодателна рамка. Същевременно считаме, че в проекта липсва достатъчна яснота и правна сигурност по отношение на някои от предложените промени, които излагаме аргументирано по-долу:

I. **По отношение на § 6. за създаване на чл. 49б (достъп до мрежата за потребление (зареждане) на несамостоятелни съоръжения за съхранение към съществуващи обекти за производство):**

Считаме, че в проекта липсва достатъчна яснота и правна сигурност по отношение на т.нар. „интегрирани обекти“ (несамостоятелни съоръжения за съхранение към обекти за производство на електроенергия), което е предпоставка за трайно установяване на изкуствени ограничителни условия в практиката по присъединяване от страна на мрежовите оператори.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Подобни ограничителни практики не черпят легитимност нито от европейските, нито от националните законодателни текстове, а се използват за прикриване на **технически и капацитетни дефицити** в мрежата, които операторите използват като аргумент. Подобни ограничения, включително поради неравномерното им регионално разпределение, не могат да предпоставят липсата на категорични и изчерпателни регулации, особено на ниво наредба – като подзаконов нормативен акт, който има за цел да регламентира в детайли основните положения на законодателния акт и е с всеобхватно и повсеместно приложение.

В тази връзка, не споделяме и направения в последния параграф на стр. 2 от Доклада на работната група извод, че „замисълът на законодателя“ е включвал единствено хипотезата, че съоръженията за съхранение към обект за производство ще се зареждат изключително с генерираната от въпросния прилежащ обект за производство електроенергия, но не и с такава от мрежата. Без да се поставя под въпрос правилото, че при неяснота „замисълът на законодателя“ се тълкува (разяснява) единствено от самия законодател, следва да се подчертае, че в условията на субсидиарност (по смисъла на чл. 5 от Договора за Европейския съюз) релевантните разпоредби в Закона за енергетиката и Закона за енергията от възобновяеми източници (напр. чл. 116, ал. 10-11 от ЗЕ и чл. 26б от ЗЕВИ) представляват транспониращи правото на ЕС норми.

В този смисъл *Директива (ЕС) 2019/944 относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия*, освен че дефинира понятията „съхранение на електроенергия“ и „съоръжение за съхранение на електроенергия“ (чл. 2, пар. 59 и 60 от Директивата) и очевидно не прави разграничение между самостоятелни съоръжения/инсталации за съхранение и такива, които са прилежащи към обект за производство/потребление, посочва, че същите следва да бъдат третирани като равнопоставени участници на пазара като всеки друг енергиен обект и не допуска, налагането (вкл. чрез административни или договорни практики) на дискриминационно отношение спрямо ползването на мрежата.

Като допълнителен атестат, че европейското законодателство допуска за подобни „интегрирани обекти“ (за производство и съхранение на електроенергия), компонентът съхранение да се зарежда директно от мрежата, се откроява и в т. нар. Общ регламент за групово освобождаване (Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията - GBER), който в своя чл. 41 обвързва възможността за директно освобождаване от прилагането на правилата за държавна помощ на публична финансова подкрепа за обекти, в които компонентът за съхранение поема поне 75% от енергията, която съхранява, от пряко свързана инсталация за производство на енергия от възобновяеми източници. Според същите правила, прилагането на това съотношение се следи на база годишно потребление на енергия за зареждане на съоръженията за съхранение, а не чрез ограничаване на достъпа до мрежата. Казано по друг начин, това означава, че (дори и според най-ограничителните режими, предвидени в европейското законодателство) се допуска в рамките на една календарна година едно несамостоятелно съоръжение за съхранение на електроенергия в продължение на 3 последователни месеца да черпи изцяло (на 100%) енергия за зареждане от мрежата.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Предвид гореизложеното, БГВЕА излага предложения, насочени към ключовия въпрос гарантиране на достъп до мрежата за зареждане на несамостоятелните съоръжения за съхранение в рамките (в пълния обем) на присъединената мощност на обекта за производство/потребление.

Съгласно чл. 116, ал. 11 от Закона за енергетиката, при изграждане на съоръжения към вече присъединен обект за производство на ел. енергия без промяна на присъединената мощност, не следва да се прилага пълната процедура по присъединяване, а се допуска облекчен режим чрез уведомление и изменение на договорните отношения. Въпреки това, в практиката на мрежовите оператори се наблюдават опити за ограничаване или отказ на достъп до мрежата за потребление на несамостоятелните съоръженията за съхранение към присъединени обекти за производство на електрическа енергия. Това ограничение се обективира чрез разграничение между мощност за потребление и мощност за отдаване на присъединената мощност и се обосновава с липса на капацитет за потребление, независимо че обектът разполага с присъединена мощност.

Считаме, че допускането на подобна практика на регулаторно равнище, противоречи на:

- целта на чл. 116, ал. 11 от Закона за енергетиката;
- принципа на недискриминационен достъп до мрежата;
- европейската рамка, включително Директива (ЕС) 2019/944, която третира съоръженията за съхранение като равнопоставени участници на пазара.

Същевременно считаме, че предложените изменения и допълнения с проекта на наредба не дават гаранции, че подобни практики ще бъдат преустановени, още повече че те възникнаха и съществуват въпреки разпоредбата на чл. 116, ал. 11 от ЗЕ

В тази връзка предлагаме:

- в текста на ал. 2 на новия чл. 49б преди думите „писмено уведомление“ да се добави думата „*единствено*“, като същият придобие следния вид:

*(2) В случаите по ал. 1 ползвателят на мрежата подава **единствено** писмено уведомление до съответния мрежови оператор, в което се посочват техническите характеристики на несамостоятелното съоръжение/инсталация за съхранение на електрическа енергия.*

- в допълнителни алинеи четвърта и пета към предложения нов чл. 49б или на другото систематично място в Наредбата изрично да се регламентира, че:

„(4) Допълнителното споразумение по ал. 3 се сключва преди издаване на разрешение за строеж, в случай че такова е необходимо, и съдържа задължение за оператора на електрическата мрежа да осигурява възможност за зареждане от мрежата и отдаване

към мрежата на несамостоятелното съоръжение/инсталация за съхранение в рамките на присъединената мощност на обекта за производство на електроенергия.“

(5) Считано от датата на подаване на уведомлението по ал.2, несамостоятелното съоръжение/инсталация за съхранение на електрическа енергия се ползва с предимство по отношение на капацитета на преносните способности на мрежата в рамките на посочената в уведомлението инсталирана мощност на съоръжението/инсталация.

II. По отношение на § 10 за изменение и допълнение на чл. 84а

БГВЕА подкрепя по принцип предложеното допълнение към чл. 84а, ал. 4, в което се въвежда възможност за частично освобождаване на гаранцията в случаите, когато операторът е свръхобезпечен. Същевременно обаче предложеният текст въвежда неясни и оценъчни понятия, които създават предпоставки за субективно прилагане. Формулировки като „при изразено съгласие на оператора“, „свръхобезпечение“ и „очевидна несъразмерност“ не са обвързани с конкретни и обективни критерии и оставят прекалено широка свобода на преценка на оператора, създавайки риск от непоследователна практика и различно третиране на сходни случаи.

Поради това БГВЕА предлага текстът да бъде прецизиран чрез въвеждане на ясни критерии, по които да се установява кога е налице свръхобезпечение в полза на оператора и в кои случаи той следва да освободи частично гаранцията. Само по този начин може да се гарантира прозрачно, предвидимо и еднакво прилагане на разпоредбата.

III. По отношение на § 14 за редакции в чл. 103, ал. 2

БГВЕА не подкрепя предложението в чл. 103, ал. 2 думите „становището за условията“ да бъдат заменени с „предварителния договор“, доколкото това би отложило предоставянето на съществена за инвеститора информация на по-късен етап от процедурата.

Когато при извършване на проучването се установи необходимост от допълнителни разходи за инвеститора, включително за изместване на съществуващи електрически съоръжения, тези обстоятелства следва да бъдат посочени още в становището за условията за присъединяване. Именно на този етап инвеститорът трябва да разполага с пълна и ясна информация, която да му позволи да оцени финансовите параметри на проекта и да вземе информирано инвестиционно решение.

Предоставянето на тази информация едва при сключване на предварителен договор ограничава предвидимостта на процедурата и създава риск от възникване на непланирани разходи на по-късен етап. Ето защо считаме, че изискванията, свързани с необходимостта от извършване на допълнителни дейности и разходи, трябва да бъдат ясно посочени още в становището за условията за присъединяване.

IV. По отношение предоставянето на гаранция по чл. 29, ал. 1 от ЗЕВИ (съответно по чл. 16а и 84а от Наредба №6):

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Обръщаме внимание, че въвеждането на механизма на гаранциите по чл. 29, ал. 1 от ЗЕВИ по законодателен път (който механизъм беше въведен по спорен от нормативна гледна точка начин в подзаконовата нормативна уредба спрямо различни от посочените в чл. 29, ал.1 от ЗЕВИ хипотези) имаше за единствена цел да отсее спекулативните от реалните инвеститори в съоръжения за производство на електрическа енергия от ВЕИ. Същевременно при изграждането на несамостоятелни съоръжения за съхранение на енергия към обект за производство/потребление на електрическа енергия, който разполага с присъединена мощност към съответната мрежа, този въпрос за спекулативния характер на инвестицията не е релевантен. Развитието в технологичните възможности на съоръженията за съхранение на електроенергия от гледна точка на техния капацитет в определени случаи предполага необходимостта за увеличение на присъединената мощност на прилежащия обект за производство на електроенергия от ВЕИ.

Без да поставяме отново основателния за нас въпрос относно допустимостта с подзаконов нормативен акт (наредба), без изрична (а не обща) законова делегация, да се въвеждат сериозни финансови тежести за икономическите оператори (какъвто е случаят с НИД на Наредба №6, ДВ., бр. 84 от 2024 г.), считаме, че внедряването на несамостоятелни съоръжения за съхранение на електрическа енергия, включително и в случаите, при които се налага промяна на договорената присъединена мощност на прилежащия обект за производство не следва да се утежнява финансово с изискване за предоставяне на гаранции по чл. 16а, съответно по чл. 84а от Наредбата. Още повече, че както е упоменато по-горе, съображенията относно спекулативния характер на подобни инвестиции се оказват към днешна дата напълно ирелевантни.

В тази връзка БГВЕА предлага:

В ал. 5 на чл. 84а, в края на изречението да се добави следния текст: „…, *както и за несамостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия към обект за производство на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници, независимо дали се променя общата присъединена мощност на обекта.“,* като разпоредбата придобие следната редакция:

„..(5) Гаранция по ал. 1 не се предоставя за обекти за съхранение с присъединена мощност, равна или по-малка от 10,8 kW, или в случаите, когато не се променя общата присъединена мощност на обекта, както и за несамостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия към обект за производство на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници, независимо дали се променя общата присъединена мощност на обекта.“

V. Допълнително предложение относно заварените случаи

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

От гледна точка на правната сигурност, както и предвид разнопосочната практика от страна на мрежовите оператори, констатирана включително и в Доклада на работната група, е необходимо в преходните и заключителни разпоредби към Проекта на наредба да бъде предвидена процедура, уреждаща по-благоприятното третиране на заварените случаи (неприключили процедури) на подадени искания за извършване на проучване на условията за присъединяване на несамостоятелни съоръжения/инсталации за съхранение и на уведомления (по чл. 116, ал. 11 от ЗЕ), попадащи в обхвата на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба №6.

Надяваме се, че представените коментари и предложения на Българска ветроенергийна асоциация, целящи да прецизират нормативната уредба, ще бъдат съобразени при вземането на решение за приемане на Проект на Наредба за ИД на Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи на предстоящото закритото заседание на Комисията. БГВЕА остава на разположение за участие в последващ експертен диалог и за предоставяне на допълнителни становища при необходимост.

С уважение,

Миглена Стоилова
Председател на Надзорния съвет на БГВЕА